

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Pagal Austrijos teisę esama įvairių rūšių terminų.

Skiriami procesiniai terminai, t. y. terminai, iki kurių proceso šalis arba kitas proceso dalyvis gali arba turi imtis konkrečių procesinių veiksmų, ir materialinės teisės terminai, t. y. terminai, iki kurių turi įvykti tam tikras įvykis, kad pagal teisinę sistemą atsirastų tam tikras materialinės teisės poveikis (t. y. terminai, per kuriuos pagal Civilinio proceso kodekso 454 straipsnį galima apskųsti trukdymą naudotis daiktu, arba nuomos nutraukimo terminai pagal Civilinio proceso kodekso 560 straipsnį). Svarbu tai, kad laikas, pašto tarnybai reikalingas siuntai pristatyti, į procesinius terminus neįtraukiamas, o į materialinės teisės terminus – įtraukiamas. Tai, pavyzdžiui, reiškia, kad apeliacinis skundas laikomas pateiktu laiku, jeigu jis buvo paštu išsiųstas paskutinę apeliacinio skundo padavimo procesinio termino dieną (pašto ženklą dieną), net jeigu teismas jį gauna po termino.

Terminai taip pat skirstomi pagal tai, ar terminas tiesiogiai nustatytas teisės aktuose (pvz., apeliacinių skundų pateikimo terminai), ar jį nustato teisėjas, įvertindamas konkrečios bylos reikalavimus (pvz., išlaidoms padengti skirto užstato padavimo terminas). Tyrimų terminai, kurių teisės aktuose nustatomas tik tam tikras intervalas (trumpiausia, ilgiausia ar vidutinė trukmė, kaip, pvz., Civilinio proceso 257 straipsnio 1 dalyje numatyta parengiamajam posėdžiui), yra dviejopų terminų derinys.

Absoliutūs terminai nustatomi pagal dieną, kurią jie sueina (paprastai vieną kalendorinę dieną), o santykiniai terminai apibrėžiami pagal trukmę. Jų pradžia nustatoma pagal įvykį, dėl kurio pradedamas skaičiuoti terminas.

Paprastai teisėjai gali terminus pratęsti (pratęsimieji terminai). Išimtiniais atvejais, kai teisės aktuose draudžiama pratęsti terminą, terminai yra nepratęsimieji arba privalomieji.

Pagal tai, ar praleidus terminą galima atkurti buvusią padėtį, skiriami atnaujinamieji ir neatnaujinamieji terminai. Pagal bendrą taisyklę terminus galima atnaujinti. Išimtiniais atvejais, kai atkurti ankstesnę padėtį draudžiama, terminas vadinamas naikinamuoju arba galutiniu. Naikinamųjų procesinių terminų pavyzdžiai – absoliutūs prašymo anuliuoti arba prašymo iš naujo apsvarstyti padavimo terminai (Civilinio proceso kodekso 534 straipsnis).

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Austrijoje nedarbo dienos yra šeštadieniai, sekmadieniai, Didysis penktadienis ir valstybinės šventės. Valstybinės šventės Austrijoje yra Naujieji metai (sausio 1 d.), Trys karaliai (sausio 6 d.), Velykų pirmadienis, Gegužės diena (gegužės 1 d.), Šeštinės, Sekminių pirmadienis, Devintinės, Žolinė (rugpjūčio 15 d.), Austrijos nacionalinė diena (spalio 26 d.), Visų Šventųjų diena (lapkričio 1 d.), Nekaltojo prasidėjimo šventė (gruodžio 8 d.), Kalėdų diena (gruodžio 25 d.) ir Kalėdų antroji diena (gruodžio 26 d.).

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Daugumą terminų reglamentavimo nuostatų galima rasti Civilinio proceso kodekso 123–129, 140–143 ir 222 straipsniuose ir Teismų darbo organizavimo įstatymo (vok. GOG) 89 straipsnyje.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Dažniausiai terminas pradedamas skaičiuoti tą dieną, kurią įteikiamas sprendimas, kuriuo nustatomas terminas arba dėl kurio priėmimo jis pradedamas skaičiuoti; kitais atvejais terminas pradedamas skaičiuoti paskelbus sprendimą (Civilinio proceso kodekso 124 straipsnis).

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Taip, nukrypstant nuo bendrosios taisyklės, pagal kurią sprendimo, kuriuo nustatomas arba dėl kurio priėmimo pradedamas skaičiuoti terminas, įteikimo data paprastai laikomas jo įteikimas, elektroninėmis priemonėmis perduodami teismo sprendimai ir ieškiniai pagal Teismų organizavimo įstatymo 89a straipsnio 2 dalį (vok. *Gerichtsorganisationsgesetz*, GOG) laikomi įteiktais kitą darbo dieną po jų pateikimo į adresato elektroninę sritį (šeštadienis nelaikomas darbo diena) (Teismų organizavimo įstatymo 89a straipsnio 2 dalis).

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Apskaičiuojant terminą, kuris nustatomas pagal dienas, įvykio, dėl kurio pradedamas skaičiuoti terminas, diena į skaičiuojamą terminą neįtraukiama.

Savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikšti terminai sueina termino pradžios datos pavadinimą ir skaičių atitinkančią paskutinės savaitės arba paskutinio mėnesio dieną. Jeigu paskutinis termino mėnuo tokios dienos neturi, terminas sueina paskutinę to mėnesio dieną.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Kai terminai skaičiuojami dienomis, tai yra kalendorinės dienos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Kadangi terminai skaičiuojami savaitėmis, mėnesiais ar metais (žr. 6 ir 9 punktus), dėl tokių terminų šis klausimas nekyla.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikšti terminai sueina termino pradžios datos pavadinimą ir skaičių atitinkančią paskutinės savaitės arba paskutinio mėnesio dieną. Jeigu paskutinis termino mėnuo tokios dienos neturi (jeigu, pavyzdžiui, vieno mėnesio terminas pradedamas skaičiuoti sausio 31 d.), terminas sueina paskutinę to mėnesio dieną (pvz., vasario 28-ą arba 29-ą dieną). Šeštadieniai, sekmadieniai, valstybinės šventės dienos arba Didysis penktadienis neturi reikšmės terminų pradžios dienai ar trukmei.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip. Terminai, kurie baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba Didįjį penktadienį, sueina kitą darbo dieną (jeigu ji nėra viena iš pirmiau nurodytų dienų).

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Privalomieji terminai apeliaciniame procese sustabdomi nuo liepos 15 d. iki rugpjūčio 17 d. ir nuo gruodžio 24 d. iki sausio 6 d. Jeigu vienas iš šių laikotarpių prasideda per privalomąjį terminą arba privalomasis terminas pradedamas skaičiuoti vienu iš šių laikotarpių, terminas pratęsiamas visu tuo laikotarpiu arba nuo termino pradžios likusia to laikotarpio dalimi.

Tai netaikoma tam tikriems specialiesiems procesams, ypač ginčams dėl trukdymo naudotis daiktu ir dėl išlaikymo, prašymams užtikrinti vykdymą, laikiniams draudimams ar apeliacinių skundų dėl sprendimų dėl praleisto termino ir pripažinimo pateikimo terminams.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Paprastai apeliacinio skundo padavimo terminai priklauso nuo sprendimo (teismo sprendimas arba teismo nurodymas) ir dalyko. Ginčo tvarka nagrinėjamos bylose nurodymo apskundimo apeliacine tvarka (vok. *Rekurs*) terminas paprastai yra keturiolika dienų, o sprendimo apskundimo apeliacine tvarka (vok. *Berufung*) – keturios savaitės.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Paprastai teisėjai gali terminus pratęsti (pratęsimieji terminai). Išimtiniais atvejais, kai teisės aktuose draudžiama pratęsti terminą, terminai yra nepratęsimieji arba privalomieji (pvz., apeliacinio skundo padavimo terminai).

Visi terminai gali būti sutrumpinti pagal dokumentuotą proceso šalių susitarimą. Vienos proceso šalies prašymu teismas gali terminą sutrumpinti, jeigu ji gali įrodyti, kad trumpesnis terminas reikalingas didelių nuostolių pavojui išvengti, o kita proceso šalis lengvai galės imtis trumpesniu terminu reikalaujamų procesinių veiksmų (Civilinio proceso kodekso 129 straipsnis).

Gavus prašymą, terminą galima pratęsti, jeigu proceso šalis, kuriai pratęsimas naudingas, dėl neišvengiamų arba labai rimtų priežasčių negali laiku atlikti procesinio veiksmo ir ypač jeigu nepratęsęs termino ji patirtų neatitaisomą žalą (Civilinio proceso kodekso 128 straipsnio 2 dalis). Proceso šalių susitarimu terminų pratęsti negalima (Civilinio proceso kodekso 128 straipsnio 1 dalis).

Kvietimai į teismą daugiausia išduodami nustatant vieną terminą, todėl klausimas, ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą, nekyla.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Ne, nes šiuo atveju svarbu, kad procesinių veiksmų, susijusių su Austrijos teismu, būtų imtasi laiku.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Paprastai proceso šalis, laiku neatlikusi procesinio veiksmo, praranda galimybę tą veiksmą atlikti (naikinamasis poveikis, Civilinio proceso kodekso 144 straipsnis). Esama išimčių, pvz., Civilinio proceso kodekso 289 straipsnio 2 dalis (kurioje reglamentuojamas neatvykimas duoti parodymų) ir Civilinio proceso kodekso 491 straipsnis (kuriame reglamentuojami neatvykimo į apeliacinio proceso posėdį padariniai).

Per vėlai atlikti procesiniai veiksmai laikomi teisiškai negaliojančiais, tačiau kai kuriais atvejais jie tokiais pripažįstami tik gavus (atsakovo) prašymą.

Kartais, be įprastų rezultatų, neveikimas turi dar ir ypatingų padarinių. Jie labai įvairūs. Svarbiausias neveikimo padarinys tas, kad jeigu viena civilinio proceso šalis nesiima veiksmų, kita proceso šalis gali tam tikromis aplinkybėmis prašyti priimti sprendimą dėl praleisto termino (Civilinio proceso kodekso 396 ir 442 straipsniai). Kiti pavyzdžiai: jeigu abi proceso šalys neatvyksta į teismą, bylos nagrinėjimas sustabdomas bent trims mėnesiams (Civilinio proceso kodekso 170 straipsnis), o jeigu ieškovas neatvyksta į procesą dėl santuokos, ieškinyms atsakovo prašymu gali būti laikomas atsiimtu, o ne paliktas likimo valiai (Civilinio proceso kodekso 460 straipsnio 5 dalis).

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisų gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Priemonės neatvykimo į teismą arba procesinio veiksmo neatlikimo teisiniams padariniams atitaisyti yra šios:

buvusios padėties atkūrimas (Civilinio proceso kodekso 146 ir paskesni straipsniai):

Buvusios padėties atkūrimu galima pasinaudoti siekiant atitaisyti neatvykimo į teismą arba procesinio veiksmo termino nesilaikymo padarinius, kai proceso šalis arba jos atstovas neatvyko arba procesinio veiksmo neatliko dėl nenumatyto ir neišvengiamo įvykio ir nėra proceso šalies arba jos atstovo kaltės arba ši kaltė yra nedidelė (nedidelis aplaidumas). Prašymas taikyti šią priemonę turi būti pateiktas per keturiolika dienų nuo kliūties pašalinimo.

Prieštaravimas (Civilinio proceso kodekso 397a ir 442a straipsniai):

Prieštaravimas yra teisinė priemonė, kuria pagal Civilinio proceso kodekso 396 arba 442 straipsnį siekiama panaikinti sprendimą dėl neatlikto veiksmo.

Paprastai prieštaravimai per keturiolika dienų nuo sprendimo dėl praleisto termino įteikimo (nepratęsimasis terminas) parengiamojo rašytinio pareiškimo forma turi būti pateikiami bylą nagrinėjančiam teismui.

Apeliacinis skundas (Civilinio proceso kodekso 461 ir paskesni straipsniai):

Sprendimą dėl praleisto termino galima apeliacine tvarka apskųsti daugiausia remiantis pareigos pažeidimo nebuvimu, nes taikomas vienas iš Civilinio proceso kodekso 477 straipsnio 1 dalies 4 ir 5 punktuose išvardytų negaliojimo pagrindų (netinkamas įteikimas arba tai, kad proceso šalies procese nebuvo atstovaujama). Tačiau apeliacinis skundas dėl negaliojimo pateikiamas ne dėl faktinio proceso šalies neveikimo, o, kaip ir visi apeliaciniai skundai, – dėl teismo klaidos, dėl kurios proceso šalis neatliko veiksmo.

Paskutinis naujinimas: 11/03/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į

kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.